

TILLEGG 4 TIL VEDLEGG VIII

NORGE – BINDINGSLISTE OVER SPESIFIKKE FORPLIKTELSER

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Dersom ikke noe annet er angitt, skal inndelingen av tjenestesektorene være basert på den foreløpige sentrale produktgruppering (CPC) av 1991 fra FNs statistiske kontor, og rekkefølgen skal vise tjenestesektorinndelingen slik den er brukt i GATT-dokument MTN.GNS/W/120 av 10. juli 1991.			
Listen over spesifikke forpliktelser skal være satt opp i henhold til retningslinjene fastlagt i GATT-dokumentene MTN.GNS/W/164 av 3. september 1993 og MTN.GNS/W/164/Add. 1 av 30. november 1993.			
I HORISONTALE FORPLIKTELSER			
Alle sektorer: Etablering – generelle prosedyrer for godkjenning av oppkjøp		3), 4) En utenlandsk statsborger som kjøper eller leier fast eiendom som sekundærbolig, må søke om konsesjon dersom vedkommende ikke bor i Norge eller ikke har bodd i Norge i minst fem år.	
Alle sektorer: Behandling av filialer og agenturer	3) Ingen	3) Den behandling som gis datterselskaper av selskaper fra tredjeland som er opprettet i samsvar med en EØS-medlemsstats lovgivning og har forretningskontor, hovedadministrasjon eller hovedforetak i en EØS-medlemsstat, kan ikke gis til filialer eller agenturer opprettet i en EØS-medlemsstat av et selskap fra et tredjeland. Mindre gunstig behandling kan gis datterselskaper av selskaper fra tredjeland som er opprettet i samsvar med en EØS-medlemsstats lovgivning, og som bare har sitt forretningskontor på en EØS-medlemsstats territorium, med mindre de viser at de har en reell og kontinuerlig tilknytning til en av EØS-medlemsstatenes økonomi.	
Alle sektorer: Opprettelse av rettssubjekt – selskap med begrenset ansvar, stiftelse	3) Ingen	3) Daglig leder i et aksjeselskap og minst halvparten av styremedlemmene og medlemmene av bedriftsforsamlingen må	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
		være bosatt i Norge, med mindre nærings- og handelsdepartementet gjør unntak fra denne bestemmelsen i det enkelte tilfellet. Disse kravene gjelder ikke for borgere av stater som er part i EØS-avtalen, dersom de er bosatt i en slik stat.	
Alle sektorer: Subsidier/tilstkudd (det gjenstår å finne en løsning på spørsmålet om en definisjon av subsidier i forbindelse med forhandlinger i henhold til artikkel XV i GATS)	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Ingen 4) Ingen	1) Ubundet 2) Ubundet 3) Retten til tilskudd kan begrenses til juridiske personer etablert i Norge. Ubundet når det gjelder tilskudd til forskning og utvikling. 4) Tilskudd til fysiske personer kan begrenses til norske borgere	
Alle sektorer: Bevegelighet for personell	4) Ubundet, unntatt når det gjelder midlertidig opphold, og uten at det stilles krav om økonomisk behovsprøving, for kategori A, B og C nedenfor:	4) Ubundet, unntatt for tiltak i forbindelse med de kategorier av fysiske personer som er nevnt i kolonnen for markedsadgang	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>A. Ledere og overordnede ledere samt spesialister som overføres internt innenfor selskapet, forutsatt at tjenesteyteren er det selskap som disse er knyttet til. Midlertidig adgang, opphold og arbeid begrenset til en fireårsperiode.</p> <p>Overordnede ledere/ledere – personer som arbeider i overordnet stilling innenfor en juridisk person, som primært leder administrasjonen av bedriften, og som er underlagt generelt tilsyn av eller får generelle instrukser fra hovedsakelig bedriftens styre eller aksjonærer eller tilsvarende, herunder personer som:</p> <ul style="list-style-type: none"> - leder virksomheten eller en avdeling eller underavdeling av virksomheten, - fører tilsyn med og kontrollerer arbeidet til andre ansatte i tilsynsførende, faglige eller administrative stillinger, - har myndighet til på egen hånd å ansette og si opp folk eller anbefale ansettelse, oppsigelse eller andre personaltiltak. <p>Spesialister – personer som arbeider innenfor en juridisk person, og som er i besittelse av spesielle kunnskaper av vesentlig betydning for virksomhetens tjenester, forskningsutstyr, teknikker eller ledelse. Ved vurdering av denne kunnskapen vil det bli tatt hensyn ikke bare til den kunnskapen som er spesifikk for virksomheten, men også til om personen har gode kvalifikasjoner med hensyn til en type arbeid eller yrke som krever en bestemt fagkunnskap, herunder om vedkommende tilhører en anerkjent profesjon.</p>		

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>B. Forretningsreisende. Midlertidig adgang, opphold og arbeid begrenset til en tremånedersperiode</p> <p>Forretningsreisende –</p> <ul style="list-style-type: none"> a) personer som er representanter for en tjenesteyter, og som søker om midlertidig opphold for å forhandle om eller inngå avtale om salg av tjenester på vegne av tjenesteyteren, når disse representantene ikke vil drive direkte salg til publikum eller yte tjenester selv. b) personer som arbeider i overordnet stilling, slik det er definert ovenfor, innenfor en juridisk person, og som er ansvarlig for etablering av kommersiell tilstedeværelse i Norge for en tjenesteyter hjemmehørende i en part, når: <ul style="list-style-type: none"> - representantene ikke driver direkte salg eller yter tjenester, og - tjenesteyteren ikke har andre representanter, filialer eller datterselskaper i Norge. 		
	<p>C. Midlertidig opphold for fysiske personer som yter tjenester uten å være ansatt hos en juridisk person med kommersiell tilstedeværelse i Norge. Følgende vilkår gjelder ved innreise:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Midlertidig adgang og opphold begrenses til tre måneder i løpet av en tolvmaanedersperiode eller gis for kontraktens gyldighetsperiode, avhengig av hva som er kortest. - Forpliktelsen gjelder bare den 		

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>tjenestevirksomheten som er gjenstand for kontrakten. Den gir ikke rett til å praktisere yrket som sådan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det kreves arbeidstillatelse. <p>Arbeidstillatelsen må være utstedt til en fysisk person som anses som fagarbeider på <u>høyere nivå</u> eller anses for å ha særlege kvalifikasjoner. Under oppholdet i Norge må den fysiske personen være ansatt hos mottakeren av tjenesten. Den fysiske personens kompetanse må anses for å være absolutt nødvendig for mottakeren av tjenesten. Dersom det viser seg at det vil bli varig behov for slikt arbeid, eller dersom det i løpet av de seks siste månedene er utstedt tillatelse til å utføre samme type arbeid for samme tjenestemottaker, skal det ikke gis arbeidstillatelse.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle vilkår med hensyn til innreise, opphold, lønn, arbeidsvilkår og trygderettigheter skal fortsatt gjelde. 		

II. FORPLIKTELSER INNEN BESTEMTE SEKTORER

1. FORRETNINGS-TJENESTER			
A. <u>Profesjonelle tjenester</u>			
a) Juridiske tjenester – juridisk rådgivning om utenlandsk lovgivning (berørte deler av CPC 861)	1) Ingen 2) Ingen 3) En advokat er personlig ansvarlig for sin virksomhet. Det er mulig å ha eierinteresser i	1) Ingen 2) Ingen 3) Utenlandske advokater kan gi råd om utenlandsk lovgivning og folkerett etter	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	<p>et norsk advokatfirma (inneha egne aksjer og/eller være styremedlem i firmaet) bare dersom vedkommende tar aktivt del i virksomheten.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>søknad. Enkelte restriksjoner på samarbeid med norske advokater som følge av lovbestemmelser om hvordan et norsk advokatfirma kan organiseres.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som for 3), men ingen restriksjoner på rådgivning som utelukkende finner sted leilighetsvis.</p>	
b) Regnskapsførings-, revisjons- og bokførings-tjenester (CPC 862)			
- Revisjonstjenester utført av registrerte og autoriserte revisorer	<p>1) Ubundet</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ubundet</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Det kreves offentlig autorisasjon basert på norsk eksamen og to års praksis fra Norge. Revisjonsberetninger må skrives på norsk. Det kreves fast bopel i Norge.</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som 3.</p>	
- Regnskapsførings- og bokføringstjenester	<p>1) Regnskap skal føres i Norge. Kongen kan bestemme at regnskap føres i utlandet.</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen</p>	<p>1) Ingen</p> <p>2) Ingen</p> <p>3) Ingen</p> <p>4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Autoriserte regnskapsførere må være fast bosatt i Norge og ha minimum to års praksis fra Norge i løpet av de fem foregående år.</p>	
c) Skatterådgivningstjenester	1) Ingen	1) Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
(CPC 863)	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) Arkitekttjenester (CPC 8671)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Ingeniørertjenester (CPC 8672) - Konsulent- og rådgivningstjenester, konstruksjonstjenester etc.	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
f) Integrerte ingeniørertjenester (CPC 8673)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
g) Byplanleggings- og landskapsarkitekttjenester (CPC 8674)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
h) Lege- og tannlegetjenester (CPC 9312)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Må snakke norsk og ha bestått visse nasjonale eksamener på forskjellige områder. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse, kan eventuelt godkjennes. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som 3.	
i) Veterinærtjenester (CPC 932)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse, kan eventuelt godkjennes.	
j) Fødselshjelp og tilknyttede tjenester, sykepleietjenester, fysioterapi og paramedisinske tjenester (CPC 93191)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Må snakke norsk og ha bestått visse nasjonale eksamener på forskjellige områder. Utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse, kan eventuelt godkjennes.	
B. <u>Datatjenester og</u>			

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<u>tilknyttede tjenester</u>			
a) Konsulenttjenester knyttet til installasjon av maskinvare (CPC 841)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
b) Implementering av programvare (CPC 842)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c) Databehandlingstjenester (CPC 843)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) Databasetjenester (CPC 844)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Vedlikehold og reparasjon av kontorutstyr, herunder datamaskiner, samt andre	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
datatjenester (CPC 845, CPC 849)	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
C. <u>Tjenester innen forskning og utvikling (FoU)</u>			
a) FoU-tjenester innenfor samfunnsvitenskapelige og humanistiske felt (CPC 852)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
D. <u>Tjenester innen fast eiendom</u>			
b) Eiendomstjenester på provisjonsbasis eller etter avtale (CPC 822)			
- Eiendomsmeglerfirmaer	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Utdannelse/eksamen fra utlandet kan eventuelt godkjennes etter søknad.	
- Eiendomsmeglere	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Utdannelse/eksamen fra utlandet kan eventuelt godkjennes etter søknad.	
E. <u>Utleie-/leasingtjenester uten operatører</u>			
a), b), c) I tilknytning til skip, luftfartøy og annet transportmateriell (CPC 83102, CPC 83103, CPC 83104, CPC 83105)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen, med unntak av følgende: For å bli registrert i luftfartøyregisteret i Norge må luftfartøyet være eid enten av norske fysiske personer eller av norske juridiske personer. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c) Bilutleie (CPC 83101)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) Annet enn transport: - datamaskiner, bygging/riving (CPC 83107, CPC 83108)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
F. <u>Andre forretningstjenester</u>			

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
a) Reklametjenester (CPC 871)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
b) Markedsundersøkelser og opinionsmålinger (CPC 864)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
c), d) Ledelse og administrative tjenester (herunder bedriftsrådgivning) (CPC 865, CPC 866)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Teknisk prøving og analyse (CPC 8676)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
f), g) Konsulent- og rådgivningstjenester i tilknytning til landbruk, skogbruk og fiske (berørte deler	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
av CPC 88)	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
i) Konsulent- og rådgivningstjenester i tilknytning til produksjon (CPC 884, CPC 885)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
k) Arbeidsformidlings- og vikartjenester - Rekruttering og formidling av arbeidskraft/personell (norske borgere og personer med bopel og arbeidstillatelse i Norge) (berørte deler av CPC 872)	1) Som 3) 2) Ingen 3) Selskaper som driver med arbeidsformidling og uteleie av arbeidskraft må være registrert som aksjeselskap i et EØS-land eller må ha garanti fra bank eller forsikringsselskap på et beløp tilsvarende minste nasjonale aksjekapital. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Lederrekruttering (CPC 87201)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
l) Etterforsknings- og sikkerhetsvirksomhet (CPC 873)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Lederen må være EØS-borger 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Som 3).	
m) Tilknyttet teknisk-vitenskapelig konsulentvirksomhet (berørte deler av CPC 8675 som ikke gjelder offshore-virksomhet)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
n) Vedlikehold og reparasjon av utstyr (omfatter ikke skip, luftfartøy eller annet transportmateriell) (CPC 633, berørte deler av CPC 88)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
o) Rengjøring av bygninger (CPC 874)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
p) Fotografiske tjenester (CPC 875)	1) Ingen	1) Ingen	

* Ubundet, fordi det ikke er teknisk gjennomførbart

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
q) Emballeringstjenester (CPC 876)	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
r) Trykkeri- og forlagsvirksomhet (deler av CPC 88)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
t) Annet			
- Tjenester i forbindelse med arrangering av utstillinger (deler av CPC 87909)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Interiørdesign (berørte deler av CPC 87907)	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	

* Ubundet, fordi det ikke er teknisk gjennomførbart

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
2. KOMMUNIKASJONSTJENESTER			
B. <u>Budtjenester</u> (CPC 7512)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen begrensninger med unntak av det som er angitt for transporttjenester 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. Teletjenester			
a. Taletelefoni	1) Ingen	1) Ingen	
b. Tjenester for pakkesvitsjet dataoverføring	2) Ingen	2) Ingen	
c. Linjesvitsjet dataoverføring	3) Ingen	3) Ingen	
d. Telekstjenester	4) Ubundet, med unntak av det som er anført under horisontale forpliktelser	4) Ubundet, med unntak av det som er anført under horisontale forpliktelser	
e. Telegrafitjenester			
f. Fakstjenester			
g. Leide sambandstjenester			
o. Annet – Tjenester og systemer innenfor mobil-kommunikasjon og personlig kommunikasjon			
C. Teletjenester			
- Verdiøkende tjenester (omfatter ikke taletelefoni, telegrafi og teleks, pakke- og linjesvitsjet dataoverføring, mobiltelefon-, personsøker- og satellitt-tjenester)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført under horisontale forpliktelser	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført under horisontale forpliktelser	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
3. BYGG- OG ANLEGGSTJENESTER OG TILKNYTTEDE INGENIØRTJENESTER			
A. <u>Generell konstruksjon for bygninger</u> (CPC 512)	1) Ingen 2) Ingen	1) Ingen 2) Ingen	
B. <u>Generelt ingeniørarbeid</u> (CPC 513)	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Bygnings-entreprenøren og arbeidslederen må ha bodd i Norge i minst ett år, og de må fortsatt være bosatt i Norge. Det gjøres unntak i særlige tilfeller. Dersom entreprenøren flytter fra Norge, vil søknaden ikke bli godkjent før han flytter tilbake.	
C. <u>Installasjon og sammensetting</u> (CPC 514, CPC 516)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. For elektrisk arbeid og vann og avløp kan utenlandske eksamener som gir likeverdig kompetanse, eventuelt godkjennes på individuelt grunnlag.	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
D. <u>Byggferdigstillelse</u> (CPC 517)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Bygnings-entreprenøren og arbeidslederen må ha bodd i Norge i minst ett år, og de må fortsatt være bosatt i Norge. Det gjøres unntak i særlige tilfeller. Dersom entreprenøren flytter fra Norge, vil søknaden ikke bli godkjent før han flytter tilbake.	
E. <u>Annet</u> - Arbeid på byggetomt før oppføring (CPC 511) - Spesialkonstruksjon (CPC 515) - Utleietjenester knyttet til utstyr for oppføring/riving av bygninger/ ingeniørarbeid, med operatør (CPC 518)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Bygnings-entreprenøren og arbeidslederen må ha bodd i Norge i minst ett år, og de må fortsatt være bosatt i Norge. Det gjøres unntak i særlige tilfeller. Dersom entreprenøren flytter fra Norge, vil søknaden ikke bli godkjent før han flytter tilbake.	
4. DISTRIBUSJONS-TJENESTER			

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
B. <u>Engroshandelstjenester</u> (unntatt import av og handel med alkohol, våpen, legemidler, fisk og korn)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
C. <u>Detaljhandelstjenester</u> (unntatt import av og handel med legemidler, alkohol og våpen)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Lederen av en filial av et utenlandsk selskap og flertallet av styremedlemmene i et utenlandskontrollert selskap må ha bodd to år i Norge. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Lederen av en filial av et utenlandsk selskap må ha bodd to år i Norge.	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
D. <u>Franchising</u>	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
5. UTDANNINGS-TJENESTER			
Tjenester innen utdanning som fører fram til offentlig godkjente eksamener og/eller grader - Tjenester innen grunn- og ungdomsskoleutdanning - Tjenester innen videregående utdanning Tjenester innen høyere utdanning Voksenopplæring	1) Som 3) 2) Ingen 3) Utdanning i grunnskole og videregående skole er offentlige tjenester. Stiftelser og andre rettssubjekter kan få tillatelse til å tilby ytterligere parallell eller spesialisert utdanning på kommersielt eller ikke-kommersielt grunnlag. Økonomisk støtte til utdanningsinstitusjoner eller til studenter gis bare for studier ved godkjente læresteder. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen. Lærerutdanning fra utlandet kan eventuelt godkjennes, og det må avlegges en eksamen.	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Tjenester innen utdanning som ikke fører fram til offentlig godkjente eksamener og/eller grader	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
6. MILJØTJENESTER			

Disse forpliktelsene omfatter ikke offentlige tjenesteytelser, enten tjenestene eies og drives av kommuner, fylkeskommuner eller staten, eller er satt ut på kontrakt av dem.

A. <u>Kloakk- og avløpstjenester</u> (CPC 9401)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
B. <u>Renovasjonstjenester</u> (CPC 9402)	1) Ubundet 2) Ingen 3) For enkelte kategorier avfall foreligger det monopol 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
C. <u>Hygienisering og liknende tjenester</u> (CPC 9403)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
D. <u>Annet</u>			
- Støyreduksjonstjenester (CPC 9405)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Natur- og landskapsverntjenester (CPC 9406)			
- Andre miljøverntjenester (CPC 9409)			
- Tjenester innen rensing av avgasser (CPC 9404)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Statlig monopol på tjenester innen kontroll av eksos fra biler og lastebiler. Slike tjenester må tilbys på ikke-kommersielt grunnlag. 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
9. REISELIV OG REISERELATERTE TJENESTER			
A. <u>Hoteller og restauranter</u>			

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Hoteller, campingplasser og andre kommersielle innkvarteringssteder, restauranter, kafeer, puber, barer (CPC 641, CPC 642, CPC 643)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
B. <u>Reisebyrå- og turoperatørtjenester</u> (CPC 7471)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
C. <u>Reiseledertjenester</u> (CPC 7472)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
10. REKREASJONS-, KULTUR- OG IDRETTSTJENESTER			
B. <u>Nyhetsbyråtjenester</u> (CPC 962)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
11. TRANSPORT-TJENESTER			
C. <u>Lufttransporttjenester</u>			
- Edb-baserte reservasjonssystemer (CRS)	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet for morselskapets eller deltakende selskapers forpliktelser med hensyn til et CRS som kontrolleres av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 2) Ingen 3) Ubundet for morselskapets eller deltakende selskapers forpliktelser med hensyn til et CRS som kontrolleres av et luftfartsselskap fra ett eller flere tredjeland 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
- Salg og markedsføring av lufttransporttjenester	1) Ingen 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet for distribusjon gjennom edb-baserte reservasjonssystemer (CRS) av lufttransporttjenester som ytes av CRS-morselskapet 2) Ingen 3) Ubundet for distribusjon gjennom edb-baserte reservasjonssystemer (CRS) av lufttransporttjenester som ytes av CRS-morselskapet 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
- Reparasjons- og vedlikeholdstjenester for luftfartøyer	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet* 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	* Ubundet, fordi det ikke er teknisk gjennomførbart
E <u>Jernbanetransport</u>			
c) Skiftetjenester (CPC 7113)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
d) Vedlikehold og reparasjon av jernbanetransportmateriell (CPC 8868*)	1) Ubundet** 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet** 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	* Den spesifiserte tjenesten utgjør bare en del av det totale spekteret av aktiviteter som omfattes av CPC-koden ** Ubundet, fordi det ikke er teknisk gjennomførbart

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
e) Støttetjenester innen jernbanetransport (CPC 743)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
F. Veitransporttjenester			
a), b) Passasjer- og godstransport (CPC 7121, CPC 7122, CPC 7123; omfatter ikke kabotasje)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Personbefordring i form av pendeltransport og annen rutetrafikk krever etablering; økonomisk behovsprøving er basert på trafikk-kriterier 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Etablerte foretak må bruke nasjonalt registrerte kjørerøyer 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	
e) Støttetjenester innen veitransport (CPC 744)	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1) Ubundet 2) Ingen 3) Ingen 4) Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
<u>A. Sjøtransport</u> Internasjonal transport (goods og passasjerer) (CPC 7211 og CPC 7212, <u>unntatt</u> kabotasje (1))	<p>1. Ingen</p> <p>2. Ingen</p> <p>3. a) Skip i Norsk ordinært skipsregister (NOR): Skipene må eies av norske borgere eller et norsk selskap der norske borgere eier minst 60 prosent av kapitalen. Det kan gjøres unntak fra 60-prosentregelen.</p> <p>b) Skip i Norsk internasjonalt skipsregister (NIS): Ingen</p> <p>c) Andre former for kommersiell tilstedeværelse (2): Ingen</p> <p>4. a) Skipsmannskap NOR: Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p> <p>b) Skipsmannskap NIS: Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p> <p>c) Personell på land: Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen.</p>	<p>1. Ingen</p> <p>2. Ingen</p> <p>3. a) NOR: Når selskapet som eier skipet er et aksjeselskap, må det ha hovedkontor i Norge. Flertallet av styremedlemmene, herunder formannen, må være norske borgere bosatt i Norge, og de må ha vært bosatt i Norge de to foregående år. Støtteordning for deler av NOR-flåten.</p> <p>b) NIS: Skip med mer enn 40 prosent utenlandsk eierskap må drives av et norsk rederi med hovedkontor i Norge eller av et norsk driftsselskap. Dersom skipet er registrert direkte i NIS av et utenlandsk selskap, må selskapet ha en norsk representant.</p> <p>c) Andre former for kommersiell tilstedeværelse (2): Ingen</p> <p>4. a) NOR: Ingen</p> <p>b) NIS: Ingen, med unntak av at kapteinen må være norsk statsborger. Det kan gjøres unntak fra denne regelen.</p> <p>c) Personell på land: Ingen</p>	
Kabotasje (1)	Omfattes ikke av dette tilbuddet		

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Hjelpetjenester innen sjøtransport: - Maritime laste- og lossetjenester (3)	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ingen	
- Oppbevarings- og lager-tjenester (CPC 742), fortollingstjenester (4), containerstasjon- og containerdepottjenester (5)	1. Ubundet* 2. Ingen 3. Ingen 4. Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1. Ubundet* 2. Ingen 3. Ingen 4. Ingen	* Ubundet, fordi det ikke er teknisk gjennomførbart
- Skipsagenturtjenester (6), speditørtjenester (7)	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ingen	
- Andre støtte- og hjelpetjenester innen transport (8)	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ubundet, med unntak av det som er anført i den horisontale delen	1. Ingen 2. Ingen 3. Ingen 4. Ingen	

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
Hjelpetjenester som etterspørres av sjøtransportoperatører:			<p>Følgende tjenester er gjort tilgjengelige for internasjonale sjøtransportoperatører på rimelige og ikke-diskriminerende vilkår:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Lostjenester 2. Sleping og taubåtassistanse 3. Proviantering, bunkring, fylling av vann 4. Renovasjon, fjerning av avfalls stoffer i ballastvann 5. Havnekaptein-tjenester 6. Navigasjons-hjelpe midler 7. Landbaserte tjenester som er viktige for driften av skip, herunder kommunikasjoner og vann- og strømforsyning 8. Nødreparasjons-anlegg 9. Ankring, kaiplass, dokketjenester 10. Håndtering av containere, oppbevaring og lagring, godstransport. <p>Når tjenester innen veitransport,</p>

Ytelsesmåter: 1) Tjenesteytelse over landegrensene 2) Utenlands forbruk 3) Kommersiell tilstedeværelse 4) Fysiske personers tilstedeværelse

Sektor eller undersektor	Begrensninger på markedsadgang	Begrensninger på nasjonal behandling	Tilleggsforpliktelser
			jernbanetransport og skipsfart samt tilknyttede hjelptjenester ikke på annen måte fullt ut er dekket i denne bindingslisten, skal en multimodal transportoperatør kunne leie eller chartre lastebiler, jernbanevogner eller tilsvarende materiell for å få videresendt internasjonal last som fraktes sjøveien, eller ha tilgang til og kunne benytte seg av disse typer transport-tjenester for å kunne yte multimodale transporttjenester.

VEDLEGG

MERKNADER TIL SJØTRANSPORT

Ved transportoperasjoner med ulike transportsystemer (multimodale transportoperasjoner) menes med "rimelige og ikke-diskriminerende vilkår" at den multimodale transportoperatøren er i stand til å ordne transport for sine varer til rett tid, med prioritet foran andre varer som ankommer havnen på et senere tidspunkt. Med "multimodal transportoperatør" menes den person på hvil vegne kennisementet/det multimodale transportdokumentet, eventuelt et annet dokument som godtgjør at det foreligger en avtale om frakt av varer med ulike transportsystemer, er utstedt, og som er ansvarlig for frakten av varene i henhold til fraktavtalen.

1. "Kabotasje" defineres som sjøtransport av gods og passasjerer mellom havner i Norge, herunder installasjoner på kontinentalsokkelen der det letes etter eller produseres petroleum.

2. Ved ytelse av internasjonale sjøtransporttjenester menes med "andre former for kommersiell tilstedsdeværelse" den mulighet internasjonale ytere av sjøtransporttjenester hjemmehørende i de andre medlemslandene har til lokalt å gjennomføre de aktiviteter som er nødvendige for å tilby kundene en helt eller delvis integrert transporttjeneste der sjøtransport utgjør et vesentlig element. (Denne forpliktsen skal imidlertid ikke tolkes dithen at den på noen måte begrenser de forpliktelser som er inngått under ytelsesmåten "tjenesteytelse over landegrensene").

Disse aktivitetene omfatter, men er ikke begrenset til:

- a) markedsføring og salg av sjøtransporttjenester og tilknyttede tjenester gjennom direkte kontakt med kundene, fra formidling av pristilbud til fakturering, når disse tjenestene ytes eller tilbys av tjenesteyteren selv eller av tjenesteytere som selgeren av tjenesten har inngått faste forretningsavtaler med,
- b) kjøp, for egen regning eller på vegne av kunder, (og videresalg til kunder) av transporttjenester og tilknyttede tjenester, herunder innenlandske transporttjenester uansett transportmiddel, særlig på vannveier innenlands og per vei og jernbane, som er nødvendige for å kunne yte den integrerte tjenesten,
- c) utarbeiding av dokumentasjon i forbindelse med transportdokumenter, tolldokumenter og andre dokumenter vedrørende det transporterte godsets opprinnelse og beskaffenhet,
- d) innhenting av forretningsopplysninger uansett middel, herunder edb-baserte informasjonssystemer og elektronisk datautveksling (med forbehold for bestemmelsene i vedlegget om teletjenester),
- e) inngåelse av forretningsavtaler med lokalt etablerte speditørfirmaer (blant annet som medeier i andre firmaer) og ansettelse av lokalt rekruttet personell (eller ved ansettelse av utenlandsk personell, med forbehold for den horisontale forpliktsen knyttet til bevegelighet for personell),
- f) opptreden på vegne av selskapene, organisering av skipsanløp og overtaking av last ved behov.

3. Med "maritime laste- og lossetjenester" menes virksomhet som utføres av bryggearbeiderfirmaer, herunder terminaloperatører, men det omfatter ikke virksomhet utført direkte av sjauere når denne arbeidskraften er organisert uavhengig av bryggearbeider- eller terminaloperatørfirmaer. Blant de virksomheter som omfattes, er organisering av og tilsyn med:

- lasting/lossing av skip,
- surring/løsing av last,
- mottak/levering og oppbevaring av last før avskiping eller etter lossing.

4. Med ”fortollingstjenester” (eventuelt ”tollklareringstjenester”) menes virksomhet som består i å ordne tollformaliteter på en annen parts vegne i forbindelse med import, eksport eller transitt av last, enten denne tjenesten er tjenesteyterens hovedvirksomhet eller et vanlig tillegg til hovedvirksomheten.

5. Med ”containerstasjon- og containerdepottjenester” menes virksomhet som består i å lagre containere, i et havneområde eller inne i landet, med henblikk på pakking/tømming, reparasjon og klargjøring for forsendelse.

6. Med ”skipsagenturtjenester” menes virksomhet som består i å representere forretningsinteressene til ett eller flere skipsrederier eller skipsfartsselskaper som agent, innen et gitt geografisk område, for følgende formål:

- markedsføring og salg av sjøtransporttjenester og tilknyttede tjenester, fra formidling av pristilbud til fakturering, og utstedelse av konnossementer på vegne av selskapene, kjøp og videresalg av de nødvendige tilknyttede tjenester, utarbeiding av dokumentasjon og innhenting av forretningsopplysninger,
- opptreden på vegne av selskapene, organisering av skipsanløp og overtaking av last ved behov.

7. Med ”speditørtjenester” menes virksomhet som består i å organisere og overvåke forsendelsesoperasjoner på vegne av avskiperne gjennom kjøp av transporttjenester og tilknyttede tjenester, utarbeiding av dokumentasjon og innhenting av forretningsopplysninger.

8. Med ”andre støtte- og hjelpetjenester innen transport” menes befraktertjenester; revisjon av oppgjørsdokumenter og formidling av informasjon om fraktrater; tjenester i tilknytning til utarbeiding av transportdokumenter; forpaknings-, utpaknings- og emballeringstjenester; godsinspeksjons-, veiings- og prøvetakingstjenester; samt tjenester i forbindelse med mottak og godkjenning av gods (herunder lokal henting og levering).